

INTEGRÁLT VÍZHÁZTARTÁSI TÁJÉKOZTATÓ, OPERATÍV ASZÁLY- ÉS VÍZHIÁNY- ÉRTÉKELÉS

2019. július

– kivonat –

Készítette:

az

**Országos Vízügyi Főigazgatóság
Vízrajzi és Vízyűjtő-gazdálkodási Főosztály
Vízrajzi Osztálya**

és az

Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság

**Budapest, Szeged
2019. július 17.**

1. HELYZETÉRTÉKELÉS

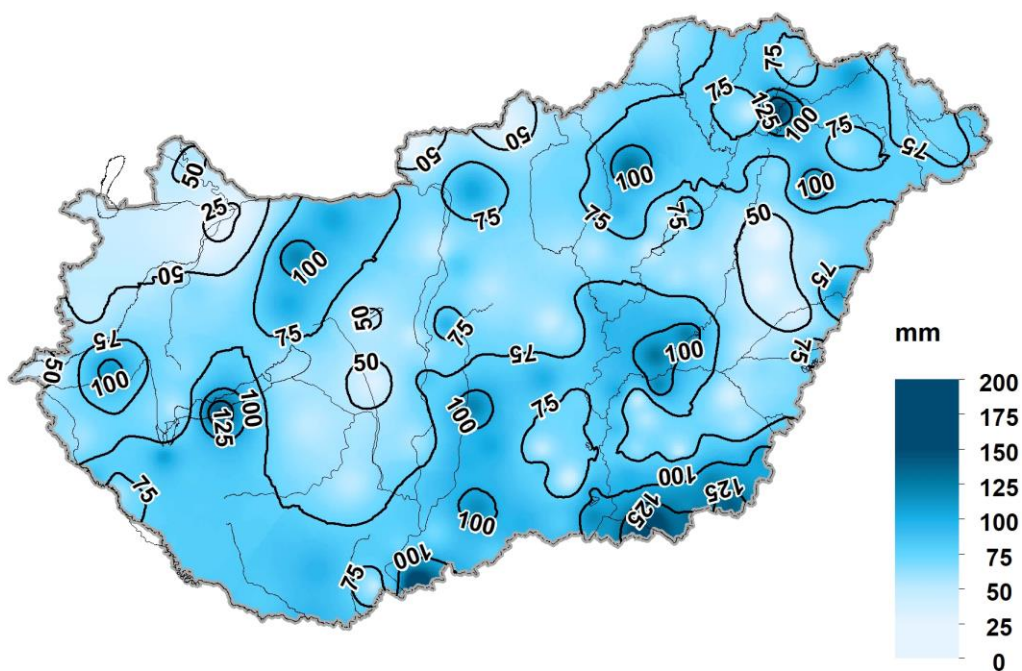
Csapadék

2019 júniusában a rendelkezésre álló adatok szerint az ország területére lehullott csapadék mennyisége 12 mm (Koroncó) és 199 mm (Makó) között alakult. Az országos területi átlagérték 75 mm volt, ami 3 mm-rel (4%-kal) volt magasabb a viszonyítási időszak (1971-2000) június havi átlagánál.

A júniusban lehullott csapadék mennyiségének területi eloszlása meglehetősen inhomogén képet mutatott.

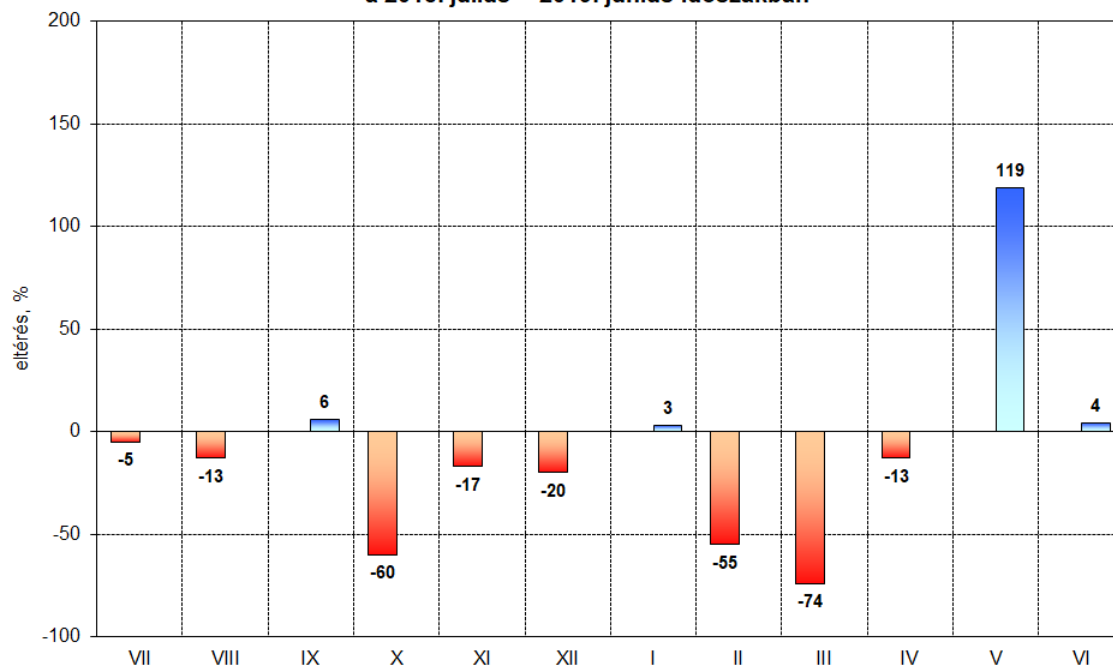
Országos áttekintésben a júniusi átlaghoz viszonyított legnagyobb csapadékhiány (57 mm) Szentgotthárd-Farkasfa, a legnagyobb csapadéktöbblet (121 mm) Makó állomáson jelentkezett.

A 2019. június havi csapadékösszeg területi eloszlása

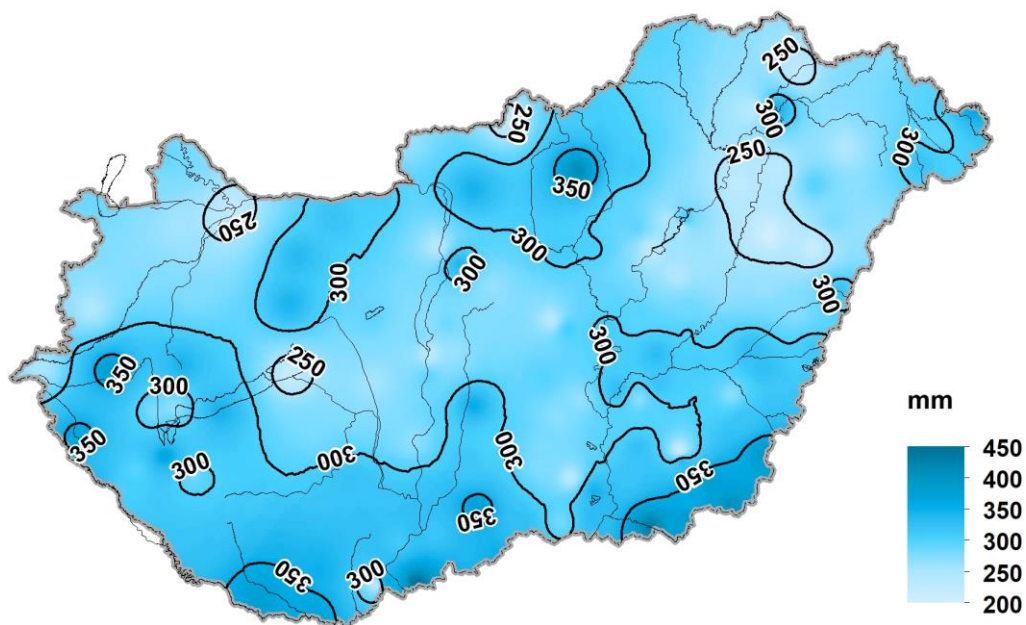

Az alábbi szövegtáblában a legutóbbi 12 havi időszakra mutatjuk be a havi csapadékösszeg országos területi átlagértékének a sokévi átlagtól való relatív eltérését.

**A havi csapadékösszeg országos területi átlagértékének
 átlagától (1971-2000) való eltérése (%)
 a 2018. július - 2019. június időszakban**

**A 2019. január - június havi csapadékösszeg
 területi eloszlása**

A 2019. január-június időszakban lehullott csapadék mennyisége 204 mm (Balmazújváros) és 443 mm (Karapancsa) között alakult, az országos területi átlagérték 298 mm volt, ami az

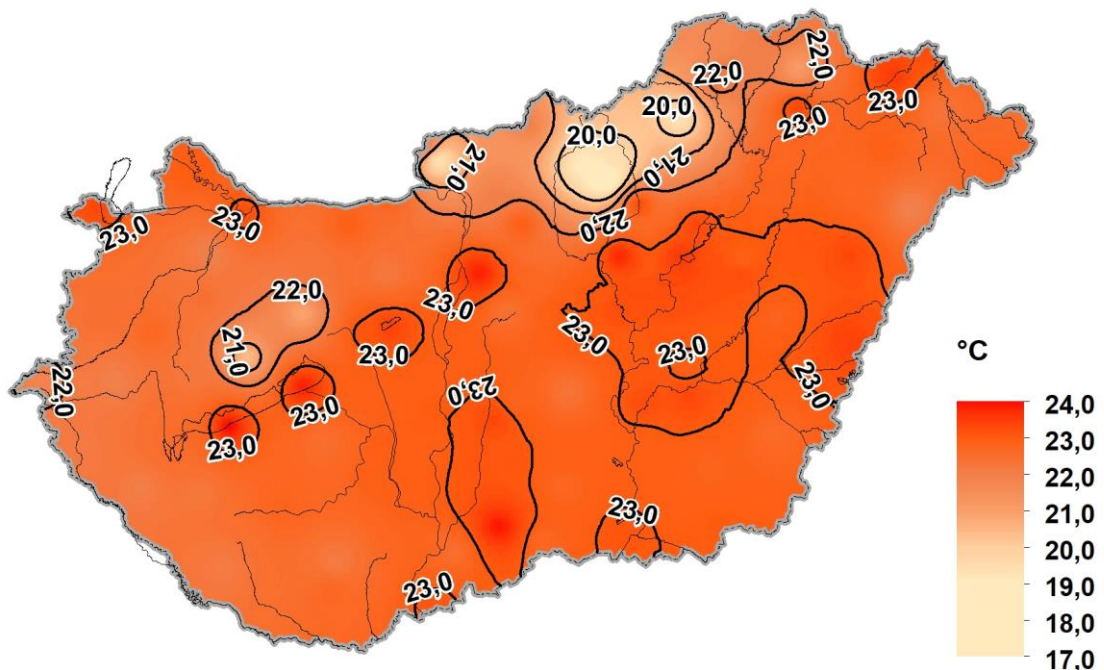
időszakos átlagnál 30 mm-rel (11%-kal) több. A hat havi csapadékösszeg az ország területének túlnyomó részén meghaladta az időszakos éghajlati átlagot. Országos áttekintésben az átlaghoz viszonyított legnagyobb 6 havi csapadékhiány (74 mm) Szentgotthárd-Farkasfa, a legnagyobb csapadéktöbblet (176 mm) Karapanca állomáson jelentkezett.

Léghőmérséklet

A június havi középhőmérséklet 17,5°C (Kékestető) és 24,0°C (Fonyód) között alakult, az országos területi átlagérték 22,5°C volt, ami a sokévi (1971-2000) júniusi átlagot 4,0°C-kal haladta meg.

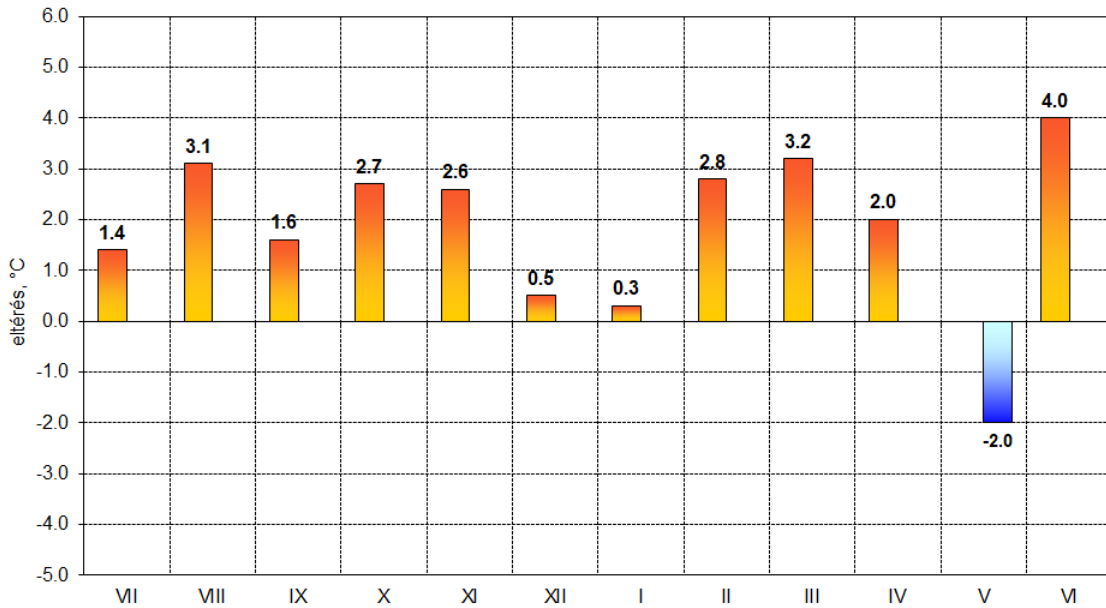
A havi középhőmérséklet átlaghoz viszonyított legnagyobb pozitív eltérése (5,4°C) Sopron Kurucdomb állomáson jelentkezett.

A 2019. június havi középhőmérséklet területi eloszlása

Az alábbi szövegekői ábrán a legutóbbi 12 havi időszakra mutatjuk be a havi középhőmérséklet országos területi átlagértékének a sokévi átlagtól való eltérését.

**A havi középhőmérséklet országos területi átlagértékének
átlagtól (1971-2000) való eltérése (°C)
a 2018. július - 2019. június időszakban**

Talajnedvesség

A 300 m-nél alacsonyabb területeken a talajok legfelső (0-20 cm-es) rétegének nedvességtartalma júniusban az egy hónappal korábbi állapothoz képest számottevően csökkent. A nedvességtartalmat ebben a mélységi régióban június végén az 55-75% közötti, északkeleten 80% feletti telítettségi értékek jellemezték.

A 20-50 cm közötti talajréteg nedvességtartalma júniusban a 300 m-nél alacsonyabb területeken az egy hónappal korábbi állapothoz képest számottevően csökkent. A talajréteg nedvességtartalmát május végén 50-75% közötti telítettségi értékek jellemezték.

Az 50-100 cm-es talajréteg nedvességtartalma júniusban a 300 m-nél alacsonyabb területeken kissé csökkent. Ennek a talajrétegnek a nedvességtartalmát a hónap végén a 60-90% közötti telítettségi értékek jellemezték.

Talajvíz

Júniusban a síkvidéki területek legnagyobb részén csökkent a talajvízszint. Csökkent a talajvízszint a Kisalföldön, a Dráva-menti sík területén, a Mezőföld területének csaknem egészén, a Duna-Tisza közén a Hátság egyes közzeteinek kivételével, az Északi-középhegység előterében és a Tiszántúl jelentős részén. A csökkenés mértéke a Kisalföld területének legnagyobb részén 0-10 cm, a Mezőföld északi részén 0-25 cm, a délin 25-75 cm, a Dráva-menti síkon 25-75 cm, a Duna-Tisza közén, a hátsági térszíneken 0-10 cm, az alacsonyabb tereletrészekén 10-25 cm, a Tiszántúlon pedig változatos területi eloszlásban 0-75 cm között változott.

Kisebb (0-10 cm) emelkedés mutatkozott a Nyírség kisebb körzeteiben, a Duna-Tisza közén, a Hátság északi és déli részén, a Mezőföld északkeleti peremén, valamint a Kisalföld egyes területrészein. Helyenként (Felső-Szigetköz, Marcal vízgyűjtője, Csepeli-sík, Bácskai löszös sík) 10-25 cm különbség-értékek is előfordultak.

Az 1971-2000. közötti időszak június havi átlagértékénél alacsonyabban helyezkedett el a talajvíztükör kisebb részterületek kivételével valamennyi síkvidéken. A legjelentősebb (200-300 cm, helyenként azt meghaladó) eltérések továbbra is a Duna-Tisza köze északnyugati és délkeleti részén, valamint a déli országhatár mellett, továbbá a Mátra előterében fordultak elő. 100-200 cm közötti eltérések a Bodroghöz, a Beregi- és a Szatmári-sík területén és a Nyírség (Északkelet-Nyírség, Közép-Nyírség) egyes körzeteiben mutatkoztak.

A viszonyítási időszak átlagértékénél magasabb talajvízszint csak elszórtan, kisebb területrészekben fordult elő a Kisalföldön, a Mezőföldön, a Duna-Tisza köze délkeleti peremvidékén, a Jászságban és a Tiszántúlon. Az eltérések többnyire a 0-25 cm értéktartományba voltak sorolhatók, azonban kisebb körzetekben (Jászság, Bácskai löszös sík) 75-100 cm közötti értékek is előfordultak.

A síkvidékek területi átlagában a talajvíztükör 2019. június hónapban az 1971-2000. közötti időszak június havi átlagértékénél 50-55 cm-rel alacsonyabban helyezkedett el.

Operatív aszály- és vízhiány értékelés

A júniusi időjárás bár az átlagosnál szélsőségesen melegebb volt, a csapadékösszegek elegendőnek bizonyultak ennek ellensúlyozására.

Átlagos júliusi időjárás esetén a talajok víztartalékai elegendőek lehetnek a jelentős vízhiány elkerüléséhez. Kedvezőtlenebb (szélsőségesen száraz és meleg) időjárási forgatókönyv bekövetkezése esetén a felső talajrétegek gyors kiürülése mehet végbe, ami miatt a vízhiány kárelhárítási tevékenység intenzitásának növelésére lehet szükség.

Belvízi helyzetértékelés

2019 júniusában országos összesítésben a belvízrendszerek közötti vízforgalom mennyisége 136,79 millió m³ volt, ami 4,57 millió m³-rel (3%-kal) maradt el az előző havi értéktől. A június havi vízforgalom részben a felszíni vízfolyásokból a belvízrendszereken átvezetett vízmennyiség volt.

A hónap folyamán – országos összesítésben – belvízelöntés 9877 ha volt, aminek túlnyomó része a szélsőségesen csapadékos májusi időjárás következtében alakult ki és húzódtott júniusra. A belvízelöntések túlnyomó része a győri és a gyulai Igazgatóság működési területén fordult elő.

A tározókban visszatartott víz mennyisége 2019 júniusában országos összesítésben az egy hónappal korábbi értékhez képest 4,83 millió m³-rel (6%-kal) csökkent.

2. ELŐREJELZÉS

Időjárás-előrejelzés

Az Országos Meteorológiai Szolgálat 2019. június 24-én kiadott hosszú távú meteorológiai előrejelzése szerint július-szeptember időszakban az átlagosnál melegebb és kissé szárazabb, időjárás valószínűsíthető.

A havi középhőmérséklet és a havi csapadékösszeg országos átlagértékei az alábbi előrejelzett értékek között várhatók (zárójelben a sokévi átlagokat tüntettük föl):

Hónap	Havi középhőmérséklet [°C]	Havi csapadékösszeg [mm]
július	20,1 – 22,0 (20,4)	35 – 70 (64)
augusztus	20,0 – 22,1 (20,0)	35 – 75 (61)
szeptember	15,8 – 17,9 (15,6)	25 – 70 (51)

Az OMSZ 2019. július 17-én kiadott középtávú időjárás előrejelzése szerint a következő 10 napos időszakban számottevő változásoktól mentes nyári időjárás valószínű. Jelentős, területi átlagban 10 mm/nap mennyiséget elérő csapadék nem várható. A hőmérséklet az időszak első harmadában fokozatosan emelkedik, a hétvégétől tartós kánikulára lehet számítani.

Vízháztartási előrejelzés

Június végén előző év azonos időszakához képest országos viszonylatban hasonló vízháztartási helyzet volt jellemző

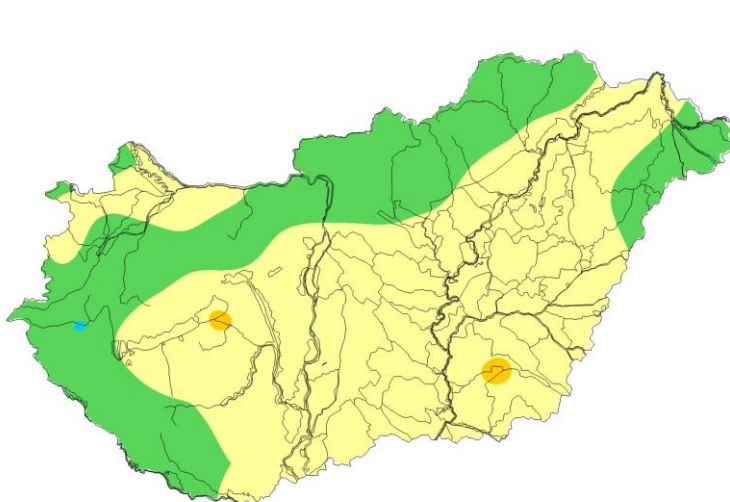
A júliusra előrejelzett, az átlagosnál melegebb és kissé szárazabb időjárás következtében az ország területének túlnyomó részén átmeneti vízháztartási helyzet valószínűsíthető, ezen belül a síkvidéki területek jelentős részén száraz vízháztartási helyzetre lehet számítani.

A következő ábrákon időjárási forgatókönyvenként szemléltetjük a júliusi vízháztartási helyzet várható alakulását.

Az átlagosnál szárazabb júliusi időjárás esetén

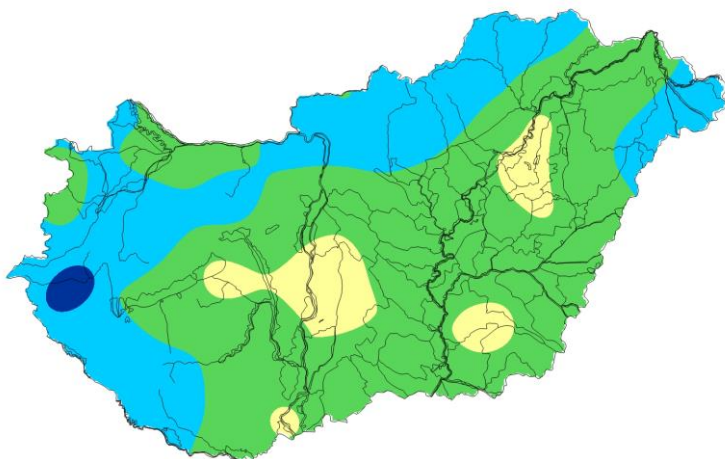
Átlagosan csapadékos júliusi időjárás esetén

GVM

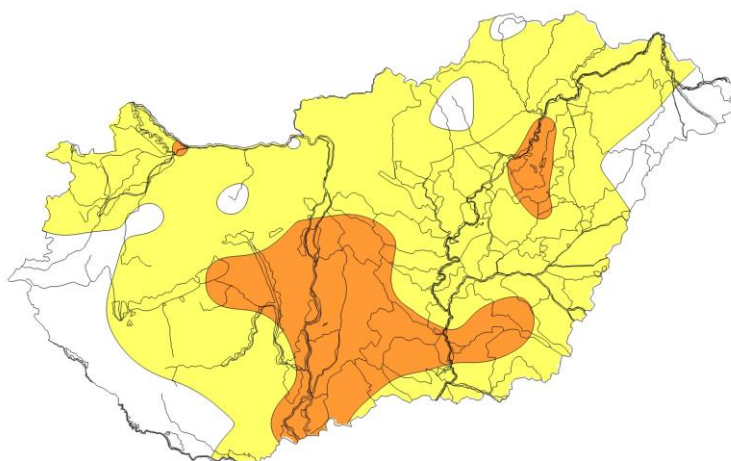
Az átlagosnál csapadékosabb júliusi időjárás esetén

Aszály előrejelzés

Az előző hónap előrejelzéséhez hasonlóan a továbbiakban az aszályindex enyhe és mérsékelt fokozatával számolhatunk PAI=6,0-10,0 között értékekkel; az ország nyugati részén, az Északi Középhegység kisebb körzeteiben és az Alföld északkeleti részén a PAI értékei ekkor sem érik el aszály 6,0 küszöbértéket. Az aszályindex országos átlaga valószínűleg továbbra is 7,0 körül lesz.

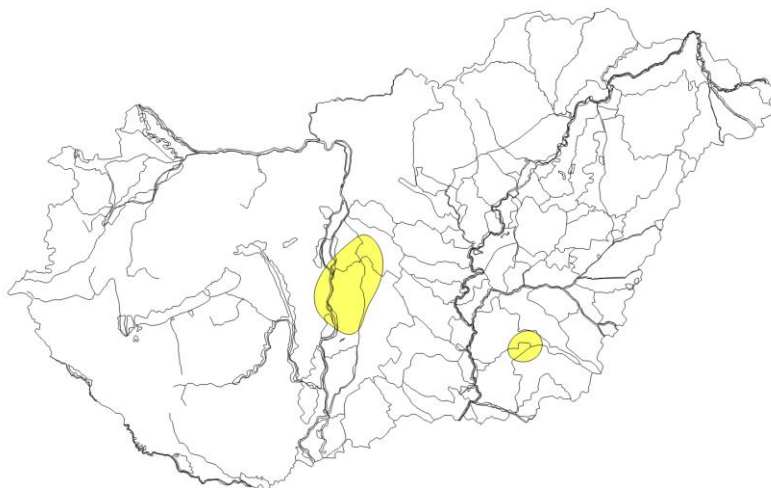
Az átlagosnál szárazabb
további időjárás esetén

PAI (°C/100mm)

Átlagosan csapadékos további
időjárás esetén

Az „Integrált vízháztartási tájékoztató, operatív aszály- és vízhiány értékelés” című kiadványt a BM 45/2014. (IX. 23.) rendelet 1.§ (1) c), d), e), (2) és a 3.§ (3) j) alapján havi rendszerességgel az Országos Vízügyi Főigazgatóság – az Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság bevonásával – készíti el és adja ki.